

Základní škola a mateřská škola Hrubý Jeseník, okres Nymburk

tel.: 325 588 345, e-mail : info@zshrjesenik.cz

Organizační řád pro výlety a akce mimo školu	
Č.j.: Hru-7/18/3	Účinnost od: 25. 5. 2018
Spisový znak: 2 - 1	Skartační znak: A5
Změny: Nahrazuje dokument č.j.: Hru-6/15/3 z 7. 5. 2015	

OBSAH

Úvod

1. Organizace výletů

1.1 Dohled nad dětmi

1.2 Povinnosti vedoucího

1.3 Povinnosti zákonných zástupců

1.4 Ochrana osobních údajů z mimoškolních akcí

2. Zásady bezpečnosti a požární ochrana

2.1 Chůze po silnici

2.2 Pohyb ve městě

2.3 Cyklistický výlet

2.4 Skrytá nebezpečí v přírodě a ve městě

2.4.1 Pevnost a únosnost ledu

2.4.2 Bouřky

2.5 Požární ochrana

3. Zdravotní předpoklady a úrazy

3.1 Zdravotní způsobilost

3.2 Zvláštní pravidla při některých činnostech

3.3 Úrazy dětí

3.4 První pomoc a ošetření

3.4.1 Úraz elektrickým proudem

3.4.2 Popáleniny a opaření

3.4.3 Otrava oxidem uhelnatým

3.4.4 Otrava dráždivými plyny

4. Odpovědný zaměstnanec

5. Sportovní činnost

5.1. Koupání a hry ve vodě

5.2. Horská turistika

5.3. Noční hry a noční akce

5.4. Co dělat, když se ztratím

6. Přílohy

6.1. Poučení žáků o bezpečnosti

6.2. Poučení pro zletilé osoby, které mohou ve výjimečných případech vykonávat dohled nad žáky

6.3. Souhlas rodičů s účastí ve výukovém pobytu

6.4. Režim výukového pobytu

6.5. Prohlášení o bezinfekčnosti

6.6. Souhlas rodičů s účastí žáka na jednodenní mimoškolní akci

1. Organizace výletů

1.1 Dohled nad dětmi

Školy jsou povinny vykonávat podle zvláštních předpisů nad dětmi náležitý dohled. Při tom se vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku dětí a jejich rozumovému rozvoji (vyspělosti), dopravním a jiným rizikům. O zajištění náležitého dohledu rozhoduje ředitel školy.

Při pořádání školních výletů a akcí je nutné zajistit dostatečný počet zletilých osob s ohledem na právní předpisy (na každých 25 dětí nejméně jedna zletilá osoba, s ohledem na náročnost a charakter činností během výletu případně další zletilé osoby zdravotně způsobilé).

Podle rozhodnutí ředitele školy mohou dohled konat vedle pedagogických pracovníků i jiné osoby, které jsou zletilé, plně způsobilé k právním úkonům a jsou v pracovněprávním vztahu ke škole. Tyto osoby musí být řádně poučeny o povinnostech dozoru a ředitel školy o tomto poučení provede písemný záznam, který osoba pověřená dohledem podepíše.

1.2 Povinnosti vedoucího

Vedoucí výletu v přípravě, provedení a vyhodnocení akce zajistí:

- seznam dětí s telefonickým kontaktem na rodiče
- podrobný rozpis výletu
- seznámení rodičů s cílem a organizačním zajištěním výletu, zajistí písemný souhlas rodičů s účastí jejich dítěte na akci
- prověření zdravotní způsobilosti dětí - akce se mohou zúčastnit pouze děti zdravotně způsobilé (nevyžaduje se zvláštní lékařské potvrzení, jen zváží s ohledem na náročnost akce, zda se jí mohou zúčastnit žáci tělesně oslabení po nemoci, astmatici, alergici, apod.)
- seznámení dětí s režimem dne a s pokyny pro dobu nočního klidu
- poučení dětí a ostatních účastníků o BOZP, požární ochraně, dopravní kázni, ekologických předpisech, nebezpečí pobytu v přírodě, zásadách slušného chování, apod., zápis o poučení uvede do třídní knihy,
- dostatečný počet zletilých osob pro vykonávání dohledu nad dětmi po celou dobu akce s ohledem na právní předpisy, při akcích konaných mimo školu, kdy jsou jejich účastníci ubytováni v objektech jiných osob, vedoucí akce rozhodne o způsobu provádění dohledu v době nočního klidu
- možnost telefonického kontaktu po celou dobu konání akce, telefonní číslo nahlásí vedení školy i rodičům
- dodržování předpisů (dopravní kázeň,...) a metodických pokynů
- bezpečnost a ochranu zdraví dětí - pro pohybové činnosti dětí vyhledává bezrizikové prostory, činnosti provádí jen za dostatečného dozoru, vhodných podmínek a počasí
- vyúčtování akce po skončení výletu

1.3 Povinnosti zákonných zástupců

Zákonní zástupci dětí mají povinnost:

- na vyzvání vedoucího výletu se osobně zúčastnit projednávání závažných otázek týkajících se této akce
- informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích dítěte nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh akce

1.4 Ochrana osobních údajů z mimoškolních akcí

Práce s osobními údaji na mimoškolních akcích se řídí nařízením EU č. 2016/679 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů.

- Přihlášky a seznamy dětí pro účely mimoškolních akcí mohou být pouze s informovaným souhlasem zákonných zástupců.
- Seznamy dětí obsahují pouze nezbytné osobní údaje.
- Seznamy dětí slouží pouze k jednomu danému účelu.
- Po skončení akce musí být přihlášky a seznamy řádně skartovány nebo uloženy v archivu.
- Pro zveřejňování fotografií a videí za účelem prezentace školy je nezbytný informovaný souhlas zákonných zástupců dětí.
- Zveřejňované fotografie musí být vhodné pro prezentaci školy.
- Posudek o zdravotní způsobilosti dítěte a písemné prohlášení zákonných zástupců dítěte:
během mimoškolní akce jsou dokumenty řádně uloženy u vedoucího mimoškolní akce. Po skončení mimoškolní akce je posudek ke zdravotní způsobilosti předán zpět zákonným zástupcům dítěte, písemné prohlášení zákonných zástupců dítěte je uloženo do archivu školy a po 1 roce skartováno dle spisového a skartačního řádu (S1).

2. Zásady bezpečnosti a požární ochrana

Vedoucí výletu a osoba vykonávající dohled kontroluje a vyžaduje dodržování předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, jakož i dodržování pokynů dítětem.

K zajištění bezpečnosti dětí při pobytu mimo území školy stanovuje ředitel školy počet pedagogických pracovníků tak, aby na jednoho pedagogického pracovníka připadlo nejvýše:

- a) 25 dětí z běžných tříd, nebo
- b) 12 dětí ve třídě, kde jsou zařazeny děti se zdravotním postižením.

Při zvýšení počtu dětí nebo při specifických činnostech, například sportovních činnostech, nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost určí ředitel školy k zajištění bezpečnosti dětí dalšího pedagogického pracovníka, ve výjimečných případech jinou zletilou osobu, která je způsobilá k právním úkonům a která je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost školy.

Při zajišťování zotavovacích pobytů, popřípadě výletů pro děti určí ředitel školy počet pedagogických pracovníků tak, aby byla zajištěna výchova dětí, včetně dětí se zdravotním postižením, jejich bezpečnost a ochrana zdraví.

Bezpečnost a ochrana zdraví dětí:

- každý pedagog je osobně zodpovědný za bezpečnost svěřených dětí od doby jejich převzetí od rodičů, pověřené osoby nebo jiného pedagoga školy do doby jejich předání rodičům, pověřeným osobám nebo jinému pedagogovi školy
- při tělovýchovných aktivitách dbá zvýšené pozornosti o bezpečnost dětí, upozorňuje na případné nebezpečí, zajišťuje soustavnou pomoc při cvičení, bývá vždy na nejrizikovějším místě.

Kromě základních předpisů bezpečnosti a ochrany zdraví je nutné se řídit následujícími pokyny.

2.1 Chůze po silnici

Při chůzi po silnici jsou děti vždy vystaveny zvýšenému nebezpečí. Tuto problematiku řeší pravidla silničního provozu – (zákon 411/1005 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích)

Z toho plyne, že se skupina řídí následujícími pravidly:

- Skupina jde po chodníku vždy vpravo, nejvýše ve dvojestupu.
- Tam, kde nejsou chodníky, platí pro skupinu dětí pravidla pro organizovaný útvar chodců.
- Organizovaný útvar chodců jde po pravé krajnici (pravý kraj vozovky) s tím, že na více zatížených či nepřehledných úsecích je bezpečnější, aby děti šly po jednom za sebou.
- Nejbezpečnější je se vozovkám vyhnout úplně a zvolit trasu přírodou.
- Je vhodné, pokud s dětmi mohou jít nejméně dvě dospělé osoby – jedna vpředu, druhá vzadu; pokud to není možné a se skupinou jde jako doprovod pouze jedna osoba, měla by jít vzadu, aby měla neustálý přehled o celé skupině a mohla udržovat pořádek a kázeň; včele skupiny by pak mělo jít to z dětí, na které se vedoucí může nejvíce spolehnout.
- Je nutné, aby vpředu jdoucí osoba vždy před křižovatkou, železničním přejezdem, atd. zastavila postup celé skupiny. Teprve poté, co je celá skupina pohromadě, všichni přejdou.
- Vedoucí skupiny školní mládeže je oprávněn při přecházení vozovky zastavovat vozidla.
- Je naprosto nepřijatelné na vozovce, a to i za pochodu, hrát hry či soutěžit. Je potřeba, aby pozornost všech, hlavně vedoucího, byla co nejvíce zaměřena na to, co se děje na vozovce a na předvídání nebezpečných situací.
- Dítě se může snadno leknout vozidla, kterého si před tím nevšimlo; ještě horší situaci může způsobit poryv vzduchu (zvláště od nákladního automobilu), který dítě vyvede z rovnováhy, a to pak může snadno skončit pod koly dalšího automobilu, přívěsu apod.
- Stejný postup je nutný, jdeme-li po poli či lesní cestou a vozovka nám překříží naši trasu.

2.2 Pohyb ve městě

Při pohybu ve městě platí samozřejmě běžné zásady bezpečnosti, ale existují i jisté zvláštnosti:

- Ve městě je velmi málo míst, která nejsou přímo či nepřímo spojena s dopravními komunikacemi, a proto je třeba velmi důsledně dodržovat vyhlášku o silničním provozu.
- Při výběru trasy pro přesun je třeba volit vždy raději méně rušné silnice, nelze-li se jim zcela vyhnout.
- Před začátkem je vždy nutné seznámit děti s cílem a trasou přesunu či prostorem pro hru; je to potřebné jednak pro jejich orientaci, ale i pro případ, že by se ztratily.
- S pravidly, která je nutné dodržovat, seznámíme děti vždy předem, a to i v případě, že jsou známa a měli bychom je jen zopakovat.
- Pro případ, že se někdo ztratí, mějte vždy předem domluveny zásady, jak postupovat.
- Při přesunu skupiny platí stejná pravidla jako při chůzi po silnici.
- Při chůzi po chodníku se pohybujeme vždy po pravé straně.
- Pokud se budou děti pohybovat po městě samostatně, popř. ve dvojicích či malých skupinkách, tedy bez doprovodu dospělé osoby, je vždy nutné je důrazně poučit o možných nebezpečích a pravidlech bezpečnosti, která musí dodržovat.

- Především ve velkých městech ale i jinde je třeba seznámit děti s riziky, která mohou vzniknout z pouliční zločinnosti; tou nejčastější jsou přepadení, kapesní krádeže, zneužití.
- Jisté riziko mohou představovat ve městě i zvířata, především ze zdravotního hlediska.

Při přesunech dětských kolektivů prostředky hromadné dopravy je nutné dbát na dodržování především těchto pravidel:

- Na nástupní stanici (zastávku) je třeba dorazit včas, raději s určitým časovým předstihem; bezpečnosti jistě neprospěje, budeme-li vlak či autobus dobíhat a ve spěchu nastupovat.
- Na nádraží je třeba udržovat kázeň, případně se řídit pokyny přednosta stanice, výpravčího.
- Veškeré přesuny v prostoru nádraží (stanice, zastávky) by se měly dít pouze na pokyn vedoucího, spořádaně a v klidu (nebezpečí pádu do kolejiště, na vozovku, nebezpečí střetu s ještěrkou, přepravním vozíkem).
- Až do úplného zastavení dopravního prostředku je důležité, aby se k němu děti nepřibližovaly, stejně jako k okrajům nástupiště, aby nedošlo ke střetu nebo stržení pod kola dopravního prostředku.
- Děti nastupují až na pokyn vedoucího.
- První do dopravního prostředku nastupuje rádce, pomocník (osoba způsobilá, starší 15 let), není-li to možné, pověří vedoucí jedno z dětí (nejspolehlivější, nejstarší, apod.); vedoucí kolektivu poté nastupuje jako poslední, aby měl kontrolu, zda nastoupili všichni (přepočítává nastupující děti) a dbá, aby nezanechali venku žádná zavazadla.
- Nepodaří-li se, aby všechny děti seděly, dohlédne na to, aby se stojící držely držadel.
- Během jízdy dbá na dodržování přepravního řádu a pořádku, za což nese plnou zodpovědnost.
- Nedovolí dětem, aby pobývaly v blízkosti dveří, vykláněly se z oken během jízdy, přecházely z vagónu do vagónu, jakož i vyhazovaly jakékoliv předměty z oken.
- Před výstupní stanicí dá vedoucí včas pokyn k přípravě na vystoupení; dle potřeby vedoucí dětem pomáhá a kontroluje je.
- Podle možnosti se všichni přesunou blíže výstupním dveřím, neohrozí-li to bezpečnost dětí a ostatních cestujících; vedoucí jde vždy první.
- Vystupovat je možné teprve tehdy, stojí-li dopravní prostředek ve stanici (zastávce) a dá-li vedoucí k tomu pokyn.
- Pomocník vystupuje jako poslední a kontroluje, aby v dopravním prostředku nezůstaly žádné děti, zavazadla či jiné věci a nepořádek.
- Pro případ, že některé z dětí zůstane při nastupování do dopravního prostředku z jakéhokoliv důvodu na nástupišti (zastávce), či při vystupování z dopravního prostředku nestačí vystoupit, měly by děti znát zásady, jak se v takovém případě zachovat.

2.3 Cyklistický výlet

Během cyklistického výletu se žáci řídí pravidly silničního provozu (zákon 411/1005 Sb., kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích).

Je nezbytné dodržení následujících pravidel:

- Zákonní zástupci žáka zkontrolují před jízdou technický stav jeho jízdního kola, zodpovídají za bezvadný stav kola žáka, zejména za funkční a seřízené brzdy.
- Žák je coby cyklista mladší 18 let povinen za jízdy použít ochrannou přilbu schváleného typu podle zvláštního právního předpisu a mít ji nasazenou a řádně připevněnou na hlavě.

- Žák mladší 10 let smí na silnici, místní komunikaci a veřejně přístupné účelové komunikaci jet na jízdním kole jen pod dohledem osoby starší 15 let. Těmto žákům zajistí rodiče zmíněný doprovod na místo startu cyklistického výletu a po skončení výletu zpět domů.
- Na vozovce se na jízdním kole jezdí při pravém okraji vozovky; nejsou-li tím ohrožováni ani omezováni chodci, smí se jet po pravé krajnici.
- Cyklisté smějí jet jen jednotlivě za sebou.
- Při přesunech v rámci cyklistického výletu za dopravního provozu musí být na začátku a na konci skupiny zletilá osoba, která je plně způsobilá k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole, přičemž minimálně jedna osoba musí být pedagogickým pracovníkem.

V silničním provozu má družstvo maximálně 10 cyklistů, za které odpovídá vedoucí družstva.

- Trasu přesunu volí vedoucí kurzu s ohledem na výkonnost a zdravotní stav žáků, na stav a frekvenci dopravy na komunikaci atd.

2.4 Skrytá nebezpečí v přírodě a ve městě

2.4.1 Pevnost a únosnost ledu

Pevný led

Pevný led je průhledný nebo zbarvený podle barvy vody, bez bublinek a hladký.

Podle lomu nebo průhledu zjistíme jeho tloušťku.

Je bezpečný již při tloušťce 5 cm a mrazech pod mínus 10 °C (při takové teplotě led narůstá), na prudce tekoucích vodách je růst ledu pomalejší.

Pórovitý led

Led, který obvykle narůstá tam, kde ve vodě působí chemické nebo organické látky, kde kvasí bahno nebo kde jsou ve vodě splašky.

Je plný bublinek.

Přesto, že je silný a průhledný, je křehký a při oteplení je nebezpečný.

Praskání ledu

Praskání ledu je zaviněno vymrzáním hladiny - led je přimrzlý ke břehu, zamrzají přítoky a spodní prameny a hladina klesá, led sedá na hladinu a praská.

Při tomto jevu proboření nehrozí.

2.4.2 Bouřky

Za bouřky je lépe přerušit některé činnosti a vyhledat spolehlivý úkryt. Obzvláště nebezpečný je v tomto případě pobyt ve volné přírodě. Také není bezpečné telefonovat, pracovat s elektrickými a plynovými spotřebiči atd. Ačkoliv za bouřky většinou dobře "fouká", není vhodné ani pouštění draků.

Dobrou ochranu před bleskem poskytují budovy. Nejbezpečnější jsou velké budovy s ocelovou či železobetonovou konstrukcí, respektive veškeré stavby dobře chráněné hromosvodem, případně i velká prostorná stavení bez hromosvodu. Zcela nevhodným úkrytem jsou malá stavení bez hromosvodu, například kůlny, ale i velká stavení s porušenou statikou (např. polorozpadlé kostely), neboť úder blesku může způsobit další narušení zdiva a hrozí zřícení. Uvnitř budov se zdržujte raději na suchém místě a dále od kamen, vodovodu, elektrospotřebičů, zásuvek a telefonu. Zavřete okna a vypněte televizor a další přístroje, jejichž součástí je obrazovka.

Jste-li venku bez možnosti úkrytu v blízké budově, nezůstávejte na kopcích a holých pláních a neschovávejte se pod osamělými stromy či pod převisy nízkých skal. Poměrně bezpečnými

místa jsou husté lesy a háje, úzká údolí, úpatí vysokých skalních stěn, jeskyně, městské ulice. Zastihne-li vás bouřka na rozlehlé holé pláni, je nejlépe přečkat ji v podřepu s nohama u sebe. Pokud jedete v automobilu, zůstaňte uvnitř, dveře i okna nechejte zavřená a nemusíte se blesku obávat. Plechová karoserie vám poskytuje spolehlivou ochranu. V případě silných nárazů větru dávejte spíše pozor na padající stromy či větve.

První pomoc při úrazech bleskem je táž jako při ostatních úrazech způsobených elektrickým proudem a při popáleninách. Podle stavu zraněného bývá často nezbytné použít umělé dýchání, srdeční masáž, protišoková opatření.

2.5 Požární ochrana

Témata:

- kdo jsou hasiči, co je jejich práce
- co je to tísňové telefonní číslo a v čem je nebezpečné zneužití této linky
- hasiči jedoucí k zásahu a děti na silnici
- co je to oheň "dobrá" a oheň "zlá"
- nalezené zápalky, hra se zápalkami
- co dělat, když na mě hoří oblečení, co dělat, když hoří doma, ve škole apod.
- odkud hrozí nebezpečí, jak upozornit rodiče, učitele, příp. další osoby
- proč se při požáru neschovávat, proč se nevracet pro své věci
- jak se chránit před ohněm a kouřem
- požární poplach ve škole, doma

3. Zdravotní předpoklady a úrazy

3.1 Zdravotní způsobilost

Pro účast na některých činnostech školy, například na škole v přírodě, sportovních a tělovýchovných akcích, výuce plavání nebo lyžařském výcviku, se vyžaduje zdravotní způsobilost, kterou posuzuje a posudek vydává praktický lékař pro děti a dorost. Praktický lékař pro děti a dorost, který dítě registruje, v posudku dále uvede, zda se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním nebo má doklad, že je proti nákaze imunní nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

Zákonní zástupci dětí jsou povinni informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích dítěte nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh či účast na těchto akcích.

Změny zdravotního stavu, ke kterým dojde v průběhu těchto činností a které mohou mít vliv na zapojení dítěte do prováděných činností, sledují pedagogičtí pracovníci a oznamují vedoucímu výletu.

3.2 Zvláštní pravidla při některých činnostech

Kromě obecných zásad úrazové prevence jsou při některých činnostech dodržována další zvláštní pravidla. Je tomu tak zejména při koupání, výuce plavání, sportovních a turistických akcích. Ve všech takových případech klade škola zvýšený důraz na dodržování pokynů, právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, pokynů a zásad úrazové prevence pedagogickými pracovníky i dětmi. Důsledně je vyžadováno ukázněné chování dětí. Dítě musí mít k dispozici svůj průkaz zdravotní pojišťovny nebo jeho kopii.

Při pohybových a sportovních činnostech (míčové hry apod.) se účastníci řídí ustanoveními o bezpečnosti obsaženými v pravidlech pro příslušnou pohybovou činnost, danou věkovou skupinu a jejich modifikaci pro dané prostorové podmínky školy a ustanoveními soutěžních řádů daných sportů.

Při sportovních a jiných činnostech, kde je zvýšená možnost ohrožení zdraví, se děti řídí pokyny vyučujícího. Vyučující nedovolí, aby se dítě bez odložení nebo bez zabezpečení proti možnosti zranění a zachycení ozdobných a jiných pro činnost nevhodných a nebezpečných předmětů účastnil příslušné činnosti. Těmito ozdobnými, pro činnost nevhodnými a nebezpečnými předměty jsou například náramky, hodinky, náušnice, pearcing, náhrdelníky, prsteny ozdobné kroužky aj. Děti tyto předměty odkládají na určená místa, způsob zajištění předmětů stanoví vedoucí výletu.

Děti používají oděv, obuv, příp. výstroj podle druhu vykonávané činnosti a podle pokynů učitele, který dodržování tohoto požadavku kontroluje. Dítě musí mít oděv a obuv v řádném a použitelném stavu.

3.3 Úrazy dětí

Úrazem dětí je úraz, který se stal dětem při pobytu ve škole nebo s ním přímo souvisejících činnostech. Jedná se tedy zejména o úrazy dětí na vycházkách, výletech, zájezdech, putováních, exkurzích, při koupání, při výuce plavání a sportovních a turistických akcích, zahraničních výletech, při účasti na soutěžích a přehlídkách.

Úrazem dětí není úraz, který se dětem stane na cestě do školy a zpět, nebo na cestě na místo nebo cestou zpět, jež bylo určeno jako shromaždiště mimo prostory školy při akcích konaných mimo školu.

Záznam úrazu se provádí dle **Pokynu ředitele školy k postupu při úrazu a k evidenci úrazu**.

3.4 První pomoc a ošetření

Škola zajistí, aby byly vytvořeny podmínky pro včasné poskytnutí první pomoci a lékařského ošetření při úrazech a náhlých onemocněních. Odpovídá za vhodné rozmístění lékárníček první pomoci s potřebným vybavením. Rovněž zajistí, aby se zásadami poskytování první pomoci byli seznámeni děti a všichni zaměstnanci školy. Na vhodných místech umístí seznam telefonních čísel zdravotnických zařízení a o provedených opatřeních informuje pedagogické pracovníky a ostatní zaměstnance.

Přítomný pedagog vždy zajistí doprovod do zdravotnického zařízení a zpět nebo domů. O události a provedených opatřeních informuje neprodleně zákonného zástupce dítěte. Doprovodem může být pouze zletilá osoba, osoba plně způsobilá k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole.

Opatření k zajištění první pomoci provede škola i při školních akcích konaných mimo školu.

3.4.1 Úraz elektrickým proudem

Při úrazu elektrickým proudem může dojít k bezvědomí a zástavě dechu. V místě vniknutí elektrického proudu do těla vznikají hluboké popáleniny. Vždy vyhledejte lékařské ošetření, i když se zdá, že postižený utrpěl jen malé popálení.

První pomoc

- vypněte proud nebo přerušete kontakt mezi postiženým a elektrickým vodičem, nesnažte se postiženého sami odtáhnout, mohli byste být zasaženi elektrickým proudem, vodič odstraňte např. dřevěnou násadou smetáku;
- zjistěte, zda postižený dýchá, pokud ne, zahajte ihned umělé dýchání;
- pokud došlo k srdeční zástavě, provádějte srdeční masáž;
- jakmile postižený začne sám dýchat, uložte jej do stabilizované polohy a zavolejte lékaře;
- do příchodu lékaře setrvejte u nemocného a kontrolujte jeho životní funkce.

3.4.2 Popáleniny a opaření

Těžké poškození kůže a hlouběji uložených tkání vyvolané termickými vlivy. Vedle místního poškození může velmi rychle dojít k poruchám regulace a funkce jiných orgánů a orgánových soustav - rozvoj popáleninové nemoci.

Příčiny popálení

- zářivá energie (slunce, atomové záření, rentgen);
- horké tekutiny (voda, potraviny);
- působení plamene (oheň, oblouk);
- mechanické tření (lano);
- horká pevná tělesa (žehlička).

Rozsah a stupeň závažnosti

- první stupeň - zčervenání, puchýře, bolest;
- druhý stupeň A - zčervenání, bolest (povrchové kožní léze), zhojení bez jizev;
- druhý stupeň B - puchýře, bolest, anemická kůže (hluboké kožní léze), tvorba jizev;
- třetí stupeň - nekróza, šedá, bílá nebo černá kůže, nejsou bolesti.

Zásady hodnocení stavu popáleného

- tepelná škodlivina o teplotě kolem 60 °C musí působit asi 60 s, aby vznikla popálenina II. stupně;
- při působení škodliviny o teplotě 100 °C postačí pouze 5 s a vznikne hluboká popálenina III. stupně.

První pomoc

- odstranit zdroj tepla, odstranění volného oděvu, osprchování;
- poskytněte technickou první pomoc: uhasťte hořící oděv vodou, pokrývkou hozenou na postiženého, odstraňte hořlavé látky z okolí;

Pozn.: Při hašení ohně pokrývkou, kabátem apod. nepoužívejte látky z umělých hmot, které se taví a působí další popáleniny.

- z popálené plochy nestrhávejte přichycený oděv a neodstraňujte přiškvařené pevné látky (např. asfalt) - sejměte však těsné předměty - hodinky, prstýnek, náramek apod., dříve než mohou zaškrtnit otékající část těla;
- popálené plochy se pokud možno nedotýkejte, nepřetahujte přes ni ušpiněnou látku, nezasypávejte ji a nevtírejte do ní olej ani masti;
- co nejdříve ponořte popálenou plochu do čisté studené vody (pitná voda), pokud je to možné, přidržujte popálenou plochu pod proudící vodou (např. pod sprchou), ochlazujte, dokud se nezmírní bolest;

- není-li možné popálenou plochu ponořit, přiložte na ni nebo ji obalte vlhkým čistým kusem tkaniny, kterou jste namočili ve studené vodě; můžete na ni také přiložit plastový sáček s obsahem ledu nebo zmrzliny;
- neochlazujte pouze příliš rozsáhlé popáleniny se strženými puchýři a popáleniny III. Stupně; tyto popáleniny pouze překryjte nebo je zabalte do čistého kusu tkaniny.

Pozn.: Po chlazení kryjte popálenou plochu čistým, nejlépe vyžehleným a bílým kapesníkem, ručníkem, prostěradlem apod. Přes toto krytí, zvláště trvá-li bolest, můžete přiložit igelitový sáček naplněný studenou vodou, ledem apod. Popáleniny II. a III. Stupně se velice snadno infikují.

- poskytněte postiženému všechna protišoková opatření - zajistěte mu klidné prostředí při pokojové teplotě, přikryjte ho zlehka tak, aby udržel své tělesné teplo, uklidňujte, dopřejte mu, aby zaujal takovou polohu, která mu přináší největší úlevu;
- podávejte tekutiny, máte-li sůl, přidejte do 1 litru vody zarovnanou čajovou lžičku soli; vodu nepodávejte pouze postiženým, kteří nejsou při plném vědomí nebo zvracejí nebo mají popálenou ústní sliznici či dýchací cesty;

Pozn.: V prvních 4 – 8 hodinách je popálený člověk ohrožen především šokem z velké ztráty tekutin.

- zajistěte zdravotnickou pomoc všem postiženým, u nichž je popálená plocha větší než dlaň jejich ruky.

3.4.3 Otrava oxidem uhelnatým

První pomoc

- neopomenout vlastní ochranu;
- vynést postiženého na čerstvý vzduch, vyvětrat;
- poloha - dle stavu vědomí;
- podání kyslíku v co největší koncentraci;

3.4.4 Otrava dráždivými plyny

Dráždivé plyny jsou všechny plyny, páry, kouř i mlha, které po vdechnutí způsobují poškození dýchacích cest nebo celého organismu. Nejčastěji dochází k inhalaci chloru, fosgenu, amoniaku, oxidu siřičitého, oxidů dusíku a oxidu uhelnatého při různých nehodách. K akutnímu ohrožení života po inhalaci dráždivých plynů dochází následkem toxického otoku plic, který se může tvořit okamžitě, nebo po 24 - 36 hodinách.

Příznaky

- dráždění ke kašli, nucení k dávení;
- bolesti za hrudní kostí;
- narůstající dušnost;
- promodrávání;
- šedavá, zpocená, studená pokožka;
- chropy, vykašlávání zpěněného až červeného hlenu;
- zrychlený puls, pokles krevního tlaku, vznik šoku.

První pomoc

- poloha - horní část těla vysoko, dolní končetiny spuštěny dolů;
- uvolnění a udržování dýchacích cest;
- zklidnění;
- podání kyslíku;
- lékařská péče.

4. Odpovědná osoba

Společným znakem „mimořádných“ činností, mezi něž školní výlety patří, je vždy právě určitá neobvyklost, která vyžaduje zvýšenou pozornost, speciální poučení účastníků a zejména specializované proškolení či přímo kvalifikaci vedoucích.

Kontrolou provádění ustanovení této směrnice je statutárním orgánem školy pověřený zaměstnanec.

5. Sportovní činnost

5.1. Koupání a hry ve vodě

Koupání a hry ve vodě jsou pro děti velmi přitažlivé a oblíbené. Z pohledu bezpečnosti práce jsou to však činnosti velmi rizikové. To samozřejmě ale neznamená, že je nebudeme zařazovat do programu. Není třeba se jich bát za předpokladu, že budeme důsledně dodržovat předpisy a zásady bezpečnosti.

Koupání dětí v přírodě je nutno přizpůsobit počasí a jejich fyzické zdatnosti a otužilosti.

Základní bezpečnostní pravidla:

- Děti se nesmějí koupat jednu hodinu po hlavním jídle, uhřáté a po tělesném cvičení.
- Místo ke koupání v přírodě s výjimkou koupání v bazénech a rekreačních rybnících musí být projednáno s příslušným okresním hygienikem; koupat se nesmí v chovných rybnících, které jsou takto majitelem označeny, v požárních nádržích a ve vodárenských nádržích pro odběr pitné vody.
- Dbát v nejvyšší možné míře na dodržování kázně a dohodnutých pravidel.
- Nepodceňujte vodu a nepřeceňujte své síly.
- Koupání by mělo být vždy výslovně uvedeno v programu (denní program); je-li zařazeno dodatečně, měla by tato změna být do programu zanesena zodpovědnou osobou (hlavní vedoucí, vedoucí akce, vedoucí oddílu apod.).
- Program ve vodě zařazovat jen v teplém počasí nebo tehdy, jsme-li schopni zajistit následné prohřátí účastníků (sauna, vytápěná klubovna).
- Ve vodě by mělo najednou být nejvíce 10 dětí nebo 10 dětí na jednu pověřenou osobu starší 18 let, u dětí se zdravotním postižením – 4 děti na 1 osobu.
- Osoba pověřená dohledem nad dětmi při koupání musí být dobrý plavec.
- Při nácvičích do vody vedoucí pozoruje děti ze břehu.
- Odpovědná osoba by měla být s dětmi po celou dobu koupání vždy ve vodě.
- Musí být přítomna druhá osoba, která pozoruje děti ze břehu; přítomnost druhé osoby je nutná nejen z hlediska bezpečnosti, ale také proto, aby se i vedoucí mohli střídát ve vodě, pokud je skupin dětí více (možnost prochladnutí).
- Je velmi výhodné, znají-li děti dohodnuté signály a povely (píšťalkou)
- Prověření dna, hloubky vody a přístupové cesty; provede zásadně pouze vedoucí.
- Podle charakteru dna a přístupových cest je vhodné, aby měly děti obuv do vody.
- Je vhodné rozdělit děti do dvojic s tím, že se neustále hlídají.
- Neukázněné děti vykážeme okamžitě z vody.
- Ani plavci se nesmějí vzdálit z prostoru, který vedoucí určí.
- Vedoucí musí mít neustále přehled i o dětech, které se nekoupou a jsou na břehu; zde je nutné mít připravený program, a dohled.
- Jste-li ve vodě stíženi nevolností, křečí nebo se zraníte, zachovejte především klid; v poloze nznak se dostanete na břeh s nepatrnými pohyby paží či nohou (tuto zásadu je třeba dětem dobře vštípit, a pokud možno, též nacvičit).
- Na veřejných koupalištích a v bazénech dodržujte provozní řád a dbejte pokynů plavčíků, popř. dalších zaměstnanců.

- Je výhodné, pokud můžeme děti ve vodě nějak odlišit od ostatních lidí (např. pomocí barevných čepiček).

5.2. Horská turistika

Přesuny v horách jsou vždy mnohem náročnější, převýšení 100 m je totéž jako vzdálenost 1 km na rovině.

Základní bezpečnostní pravidla:

- Minimální počet účastníků horské túry jsou z bezpečnostních důvodů tři osoby.
- Je třeba pamatovat na výběr trasy podle denního času a ročního období (např. na jaře mohou - být ve stínu zledovatělá místa, na sluncem ozářených svazích se častěji tvoří laviny apod.).
- V prudkém svahu hor (ale i na haldách starých dolů a ve svazích obecně) se nikdy nepohybovat po spádnicí pod sebou (padající kameny, klacky jsou nebezpečné).
- Na prudších svazích výstup i sestup serpentunami.
- V případě pádu na záda či na hlavu postupovat opatrně, raději navštívit lékaře (riziko výronu krve do mozku, poškození páteře apod.).

Je nutno pamatovat na rizika hor:

- Náhlé změny počasí.
- Vysoký počet lidí v horách bývá usmrcen bleskem. V případě blížící se bouřky tedy okamžitě sestupovat z hřebenů dolů jakýmkoli bezpečným terénem - i mimo cesty, vzdálit se zabezpečovacím kovovým lávkám, lanům, řetězům, odložit kovové části výstroje - nejlépe cca 20 metrů od sebe a co nejvýše (improvizovaný hromosvod),
- Prudké svahy a skály - vyhnout se s dětmi exponovaným místům.
- Kluzký terén (sníh, led, tráva) - je nutno věnovat velkou pozornost obuvi, hladkou a zejména koženou podrážku je nutno vyloučit. V případě uklouznutí na prudkém svahu je důležité roztáhnout ruce a nohy a zabránit tak „kutálení“.

Velmi vhodnou součástí vybavení jsou:

- mobilní telefon, měli bychom mít zapsané či v mobilu uložené číslo na horskou službu (mezinárodní tísňové volání z mobilu: 112),
- píšťalka (nejlépe vícetónová, jejíž tón nesplyne s hvízdáním větru), spolehlivá baterka (nejlépe čelovka) + náhradní baterie,
- termoizolační fólie,
- lano, barevné (lavinové) šňůry,
- lékárnička první pomoci (úrazová).

Před odchodem je nutné vždy zkontrolovat:

- vybavení účastníků (u dětí - před chatou všichni ukážou, že mají čepici, rukavice, pláštěnku, - návleky apod., nespolehat jen na slovní potvrzení), chybějící části výstroje mohou mít za následek omrzliny, úrazy i smrt.
- Nutnou částí výstroje v zimních horách jsou i tmavé brýle, opalovací krém.

Bezpečnostní pravidla pro zimní období:

- Při výstupu v zimních horách nechodit v blízkosti osluněných skal, ale alespoň 3 až 4 metry od nich, na skalách odtává voda a podél skály se tvoří volný prostor i desítky metrů hluboký.
- Využívají se skalky, stromy, křoviska, tj. místa, kde je odtržení laviny méně pravděpodobné, předem vyhledáváme ústupové cesty pro případ odtržení laviny.

- Je vhodné použít tzv. „lavinové šňůry“, 20 až 30 metrů dlouhé šňůry v červené či jinak výrazné barvě uvázané k tělu, které usnadňují možnost včasného nalezení zasypaného člověka.
- Přes obličej uvázat šátek či šálu proti vnikání prachového sněhu do úst a nosu.
- V případě laviny se snažit „plavat“ naznak nohama po proudu, paží si chránit obličej, po zastavení laviny si pažemi vytvořit před obličejem vzduchovou kapsu, pokud je sníh měkký a volný, lze se pokusit prohrabat, zorientovat se, kterým směrem je nahoru či dolů, lze podle stékání sliny, pokud je sníh tuhý, nevysilovat se zbytečným pohybem.
- Volat o pomoc má smysl pouze tehdy, když uslyšíme zvuky zachránců.

5.3. Noční hry a noční akce

Zejména je nutné si uvědomit rizika nočního pohybu a dodržovat zvýšenou opatrnost:

- Noční hry je možno konat pouze v bezpečném ohrazeném prostoru, který děti dobře znají.
- Je nutno dávat pozor na nebezpečí poranění ve tmě (chůze v terénu - nebezpečí podvrtnutí nohy, zlomenin, atp. - větve stromů - pozor na oči - držet ruku před obličejem apod.).
- Nikdy nepodceňujte nebezpečí zabloudění, akce lze organizovat jen na velmi krátkou vzdálenost s přímým dohledem (říci dětem, co v takovém případě mají dělat - dle terénu zůstat na místě a volat či pískat na píšťalku či jít a najít lidi, požádat je o pomoc apod.).
- Doporučuje se vybavit děti píšťalkami a určit nouzový signál.
- Je důležité děti seznámit s riziky nočního pohybu, nestrašit je.
- Je vhodné hry zaměřit na akceptování tmy, případně i samoty jako něčeho samozřejmého, čeho se není třeba bát
- Je naprosto nevhodné a nebezpečné hrát noční hry ve městech a poblíž větších měst.

5.4. Co dělat, když se ztratím

Vysvětlit dětem předem.

Co dělat, když se ztratíš:

1. Je-li vás více, nerozdělujte se.

2. Pokud jste v neznámém, nepřehledném, nebezpečném terénu (hory apod.) či bez možnosti orientace (mlha, tma, vánice), zůstaňte na místě, nikam nechoďte a čekejte, až vedoucí či jiná záchrana najde vás – dávejte znamení (baterka, píšťalka, volání), ale nevysilujte se, (případně si na místě vytvořte provizorní úkryt – např. při vánici v horách – ale označte ho, např. tyčí či lyžemi s pestrým kusem oděvu apod.).

3. Nebojte se požádat o pomoc, ale nechoďte k nikomu domů ani na odlehlá neznámá místa. Vedoucí, který ví, jak se v případě krize jeho děti zachovají, je při hledání ve značné výhodě.

Zpracovaly:

Mgr. Oberhelová Jitka

Mgr. Hlavičková Alena

Projednáno pedagogickou radou dne 7. 5. 2015

Mgr. Oberhel Jaroslav

Přílohy:

6. 1. Poučení žáků o bezpečnosti

- Škola zabezpečí poučení žáků před konáním akce, seznámí je se zásadami bezpečného chování a upozorní na možná rizika, včetně následných opatření. Dokladem o provedeném poučení žáků je záznam v třídní knize. Žáky, kteří nebyli v době poučení přítomni, je třeba poučit v nejbližším možném termínu.
- Žáci v průběhu exkurze hlásí okamžitě vedoucímu změnu zdravotního stavu, úraz. Podle závažnosti úrazu zabezpečí dozírající lékařskou pomoc. O události a provedených opatřeních informuje zákonné zástupce žáka.

6.2. Poučení pro zletilé osoby, které mohou ve výjimečných případech vykonávat dohled nad žáky

1. Všichni zaměstnanci školy jsou podle charakteru své práce povinni dbát o svou vlastní bezpečnost a zdraví i o bezpečnost a zdraví žáků.
2. Zaměstnavatel nesmí připustit, aby zaměstnanec konal práci, která neodpovídá jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti.
3. Dohled nad žáky je činnost, kterou se vedle výchovného působení sleduje vykonávání náležitého dohledu nad nezletilými, a to v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí (§ 415, § 422 občanského zákoníku).
4. Dohled nad žáky se koná před zahájením vyučování, o přestávkách mezi dvěma vyučovacími hodinami, v zařízeních školního stravování, při přesunech mezi budovami školy, při akcích organizovaných školou v rámci výuky i mimo vyučování. Dohled začíná 15 minut před začátkem dopoledního nebo odpoledního vyučování a končí odchodem žáků ze školy. Jestliže ředitel povolí žákům pobyt ve škole před vyučováním, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním nebo po vyučování, zabezpečí jejich dohled.
5. Při akcích konaných mimo školu, kdy místem pro shromáždění žáků není škola, počíná dozor 15 minut před dobou shromáždění na určeném místě. Po skončení akce dohled končí na předem určeném místě.

Jméno a příjmení .....

Byl jsem poučen o povinnostech dohledu dne .....

.....
vlastnoruční podpis

6.3. Souhlas rodičů s účastí dítěte ve výukovém pobytu.

Souhlasím s účastí svého syna (dcery) ..... třída.....

ve výukovém pobytu, který se koná ve dnech .....

v.....

Zavazuji se zajistit individuální odvoz svého dítěte na své náklady z místa konání školy v přírodě v případě zvláštních okolností, především v případě nemoci.

Telefonní čísla: -během dne.....
                              -večer.....

Prohlašuji, že dítě je zdravotně schopné se školy v přírodě účastnit a lékař mu takový pobyt nezakázal.

Jméno a telefon ošetřujícího lékaře:.....

Dítě netrpí – trpí *) alergiemi.   Jakými .....

Dítě neužívá – užívá *) léky   Jaké a jak .....

Další důležité zdravotní problémy a omezení, které mohou mít vliv na pobyt dítěte.

.....

.....

Veškeré změny zdravotního stavu do doby odjezdu oznámím třídnímu učiteli (vedoucímu zájezdu).

Dávám výslovný souhlas ke zpracování těchto osobních údajů mých a o mém dítěti, a to pro účel organizování mimoškolní akce.

V ..... dne .....

Podpis rodičů:

*) Nehodící se škrtněte

6.4. Režim výukového pobytu

		Rozpis služeb pedagogických pracovníků v jednotlivých dnech školy v přírodě							
7.00									
8.00									
9.00									
10.00									
11.00									
12.00									
13.00									
14.00									
15.00									
16.00									
17.00									
18.00									
19.00									
20.00									
21.00									
22.00									
23.00									
24.00									
-									
7.00									

6.5. Prohlášení o bezinfekčnosti

Prohlašuji, že dle posledního záznamu lékaře ve zdravotním a očkovacím průkazu dítěte je

dítě nar. _____ bydliště _____

schopno zúčastnit se _____

od _____ do _____

Souhlasím s uvedením osobních údajů mého dítěte pro potřeby ubytovatele (jméno, adresa, rodné číslo, datum narození) ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů.

Současně prohlašuji, že ošetřující lékař nenařídil výše jmenovanému dítěti, které je v mé péči, změnu režimu, a dítě nejeví známky akutního onemocnění. Ve 14 kalendářních dnech před odjezdem do školy v přírodě nepřišlo dítě do styku s fyzickou osobou nemocnou infekčním onemocněním nebo podezřelou z nákazy ani mu není nařízeno karanténní opatření.

Jsem si vědoma/a právních následků, které by mne postihly, kdyby toto mé prohlášení bylo nepravdivé.

V _____ dne _____

_____
podpis zákonných zástupců dítěte (prohlášení nesmí být starší jednoho dne)

Zpracováno dle vyhlášky 106/2001 Sb., a zák. 258/2000 Sb., o veřejném zdraví.

6.6. Souhlas rodičů s účastí žáka na jednodenní mimoškolní akci

Souhlasím s tím, aby se můj syn/dcera _____

Zúčastnil/a mimoškolní akce _____

Konané dne _____

Sraz:

Příjezd:

Po návratu:

Půjdu domů.

Půjdu do školy na oběd.

Půjdu do školy na oběd a do družiny (nehodící se škrtněte)

Dávám výslovný souhlas ke zpracování těchto osobních údajů mých a o mém dítěti, a to pro účel organizování mimoškolní akce.

Podpis zákonného zástupce: _____